

Vänsterpartiets budget för Enköpings kommun år 2026

För social hållbarhet

Oktober 2025

Vänsterpartiets budgetförslag för Enköpings kommun år 2026

1 Den enskildes välfärd är vårt uppdrag

I mer än trettio år har samma konsekventa politik förts i Enköping såväl som i Sverige i stort. Välfärden har underställts marknaden och allt som inte bedömts som lönsamt har prioriterats ned. Detta har lett till en försämrad välfärd. Samtidigt står vi mitt i en klimatkris. Vi förbrukar naturresurser snabbare än vad de kan förnyas, om de alls kan det. Utan stora steg i närtid mot ett mer hållbart och motståndskraftigt samhälle kommer vår framtid att vara i fara.

Ojämligheten ökar, med ökad psykisk ohälsa, ökad social orolighet och minskad tillit som följd. Andelen människor i Enköping som lever med en låg ekonomisk standard har ökat de senaste åren och skillnaderna mellan olika bostadsområden är stora.

Som ytterligare påfrestningar har Rysslands anfallskrig mot Ukraina medfört väldigt stora belastningar för vårt samhälle. Kostnadsökningar är en stor påfrestning för enskilda och för kommunen.

Tryggheten i samhället är hotad av segregation, utanförskap och en oroväckande kriminalitet. Målet måste vara att alla ska omfattas av välbästand och välfärd, att alla ska kunna ta del av – och vara en del av – samhällets utveckling och att konfliktnivån – och därmed brottsligheten – i samhället ska minska. Kort och gott ska alla ges goda möjligheter till inkludering och ett gott liv.

Vi lever också i ett samhälle där mäns och kvinnors livsvillkor skiljer sig åt. Det syns bland annat i lönebeskedet, sjuktal och utsatthet för våld i nära relationer. Betydligt färre unga kvinnor än unga män i länet uppger att de kan föra fram sina åsikter inom politiken.

Politik ska leda till ett bättre liv för alla. Medan andra partier förlitar sig på marknaden och blundar för klimatkrisen och växande ojämlikhet vill Vänsterpartiet bygga upp ett starkt samhälle för att rusta oss, kommunen och dess medlemmar, för att tillsammans lösa problemen.

Satsning på social hållbarhet

Inför år 2026 vill Vänsterpartiet att kommunen fortsätter att sträva mot klimatmålen men också att det görs en stark satsning på social hållbarhet i vid mening. Därför innehåller detta budgetförslag ett antal satsningar i syfte att stärka välfärden för att skapa en mer harmonisk kommun och kommunmedlemmar som mår bra.

Vänsterpartiet vill inte detaljstyra nämnder och förvaltningar utan vill i stor utsträckning att dessa inom sina uppdrag själva ska gestalta verksamheten.

Därför innehåller detta budgetförslag inte alltför många förslag på detaljnivå. Istället är en grundtanke med budgetförslaget att de nämnder som mest arbetar med social hållbarhet nu ska få ett rejält tillskott (Kommunstyrelsen, Socialnämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Upplevelsenämnden samt Utbildningsnämnden).

Trots detta anges flera angelägna områden i detta budgetförslag. Det rör sig bland annat om intensifierad implementering av barnkonventionen, ökad vuxennärvaro i skolan och förskolan, satsning på skolans kompensatoriska uppdrag samt satsning på bildningsverksamhet och kultur.

Utbildningsnämnden får enligt detta förslag behålla sina resurser trots att antalet barn och elever minskar. Detta för att satsa på det ovan nämnda och för att stimulera arbete med att höja andelen elever som får godkända betyg.

Vidare bör Vård- och omsorgsnämndens verksamhet räddas genom ett stort påslag på budgeten.

Sist i detta dokument finns en tabell med Vänsterpartiets budgetyrkanden för år 2026.

2 Förslag till värn för välfärden i Enköpings kommun!

- 1 Skattesatsen höjs från 21,34 % till 22 %.
 - 2 Resultatmålet fastställs till 3 % för år 2026.
 - 3 Socialnämnden ges ett samordningsansvar för kommunens arbete med social hållbarhet. 1 miljon kronor avsätts för detta ändamål.
 - 4 Kommunen ska i alla sina upphandlingar så långt det är möjligt rikta sina upphandlingar så de omfattar hälsosam och klimatsvart mat som är lokalt producerad.
 - 5 Vid upphandlingar ska entreprenörer med svenska kollektivavtal utnyttjas.
 - 6 Kommunen ska anställa en agronom med syfte att stödja jordbruksnäringen.
- 1 miljon kronor bör avsättas i kommunstyrelsen budget för att tillgodose förslagen 4, 5 och 6.
- 7 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda eller låta utreda bildandet av ett kommunalt byggbolag.
 - 8 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda eller låta utreda bildandet av ett kommunalt byggbolag med uppdrag att satsa på särskilda projekt som inte ingår i EHB:s uppdrag: nya byggmetoder, byggmaterial, arkitektur med mera.
 - 9 Kommunstyrelsen ska ta fram kravprofiler för att kommunen, via EHB och genom det kommunala planmonopolet, ska ställa krav på att all ny- och ombyggnad sker energieffektivt med klimat- och miljöriktiga produkter.
 - 10 Beslutet om att alla nämnder med egen förvaltning ska erbjuda praktikplatser måste fullföljas.
 - 11 Alla nämnder med egen förvaltning ska erbjuda sommarjobb och arbeta med att initiera yrkesutbildningar.
 - 12 Kommunen ska undvika att anlita bemanningsföretag och i stället anställa fast egen personal.
 - 13 Personal inom förskolan samt vård och omsorg ska erbjudas fria arbetsskor.
 - 14 Utbildningsnämnden ges mer medel – 20 miljoner kronor – dels som en allmän förstärkning med de syften som anges här ovan, dels för att åstadkomma mindre barngrupper i förskolan, ökad vuxennärvaro i

grundskolan och för att förstärka arbetet med det kompensatoriska uppdraget.

- 15 1 miljon kronor avsätts till kommunstyrelsen för att öka implementeringstakten för barnkonventionen.
- 16 Vård- och omsorgsnämnden ges resurser som motsvarar det behov som finns inom nämndens verksamhetsområde, det vill säga 49 miljoner kronor utöver högerstyrets budgetförslag.
- 17 De 31 miljoner som avsatts för att täcka Vård- och omsorgsnämndens underskott under centrala poster tas bort.
- 18 Upplevelsenämnden ska planera för fler idrottsanläggningar i hela kommunen.
- 19 Kommunen ska skapa en ”kulturgata” längs Kyrkogatan som börjar uppe vid Kulturskolan och Tingshuset och sedan slutar nere vid Kulturhus Joar och Enköpingsån.
- 20 Kulturskolans verksamhet bör utökas.
- 21 Kommunen ska bättre stödja folkbildningen i kommunen.
- 22 Upplevelsenämnden ska vidareutveckla sitt arbete för social hållbarhet.
- 23 Upplevelsenämndens budget förstärkts med 5 miljoner kronor utöver högerstyrets förslag i syfte att intensifiera Upplevelsenämndens arbete enligt förslagen 18–23 och arbete för social hållbarhet.
- 24 Alla upphandlingar ska innehålla ett krav på att meddelarfrihet och rätt att ta del av handlingar ska finnas.
- 25 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att noga övervaka att alla anställda och förtroendevalda får utbildning rörande insyn, transparens, allmänna handlingar, objektivitet och rättssäkerhet.
- 26 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra en plan för återkommunalisering av privatiserad verksamhet.
- 27 Avtal med privata utförare inom socialtjänst, vård, skola och omsorg ska undvikas i så stor utsträckning som möjligt.
- 28 Kommunen ska på inget sätt uppmuntra etablering av fristående skolor och förskolor och därtill inte heller på något sätt underlätta sådana etableringar.

En del av förslagen anser Vänsterpartiet kan genomföras inom ramen för den budget som högerstyret föreslår. För övriga förslag har de summor angivits som bör tillföras de olika ändamålen.

3 Kris och skattehöjning

Statens ålägger kommunen att ansvara för diverse uppgifter som brottsförebyggande arbete, vård, skola och omsorg. Därtill kommer ansvar för samhällsplanering, vatten, avlopp och annan infrastruktur. När t.ex. grundskolan infördes lovade staten att stå för hälften av kommunernas kostnader för den. Även för andra uppgifter har staten inledningsvis sagt att den ska bekosta delar av uppgifterna. Vad vi kan se har statsanslagen urholkats och allt större ekonomisk börda har lagts på kommunerna. Högerstyret i Enköping har därtill misslyckats med att få balans i budgeten för kommunens vård och omsorg.

För att klara av välfärden och andra kommunala uppgifter är det dessvärre så att kommunalskatten i Enköping behöver höjas.

Förslag 1

- 1 Skattesatsen höjs från 21,34 % till 22 %.

Den sociala hållbarheten behöver utökade resurser

4 Resultat

Kommunen står inför många olika investeringar. Dessa är nödvändiga för att upprätthålla verksamheten på nuvarande nivå. Investeringar finansieras med egna medel och lån. De egna medlen uppstår om kommunen gör överskott i den årliga driften. Vid det ränteläge som nu råder, och kan förväntas råda en längre tid, är det oförsvarligt att låna till alla investeringar. I stället måste medel avsättas för investeringar och i framtiden amorteringar av lån.

Högerstyret föreslår att 2 % av medlen i årets driftsbudget avsätt som ”resultat”, dvs används för investeringar. I rådande ekonomiska situation är det inte troligt att resultatet kommer att bli så högt som 2 % utan det målet får ses som ett rent önsketänkande från högerstyret. En så låg avsättning kommer att innebära att kommunmedlemmarna i framtiden kommer att tyngas av avsevärda räntebetalningar till nackdel för välfärden.

Vänsterpartiet vill värna om välfärden även i framtiden. Därför föreslår Vänsterpartiet att 2026 års resultatmål ska vara 3 %. Det kan vi göra eftersom vi föreslår en höjning av kommunalskatten.

Förslag 2

2 Resultatmålet fastställs till 3 % för år 2026.

5 Bekämpa brottsligheten

Det finns problem i samhället. Bland de större är segregation, utanförskap och en oroväckande kriminalitet.

Målet måste vara

- att alla ska omfattas av välstånd och välfärd,
- att alla ska kunna ta del av, och vara en del av, samhällets utveckling och
- att konfliktnivån, och därmed brottsligheten, i samhället ska minska.

Kort och gott ska *alla* ges goda möjligheter till inkludering och ett gott liv.

För att minska brottsligheten måste risken att bli lagförd – att åka fast – öka. Därför måste rättskedjan (polis, åklagare, domstol, kriminalvård) stärkas. Men för att på sikt åstadkomma ett hållbart inkluderande samhälle räcker inte det. Tvärtom finns en risk att ett ensidigt satsande på offentligrättsligt tvång, som polisiära befogenheter och straff, i stället föder ännu mer våld.

Det är inte hårdare straff som behövs utan samhället måste se till att de som begår brott faktiskt lagförs.

För att åstadkomma ett mer hållbart och trevligare samhälle måste arbetsmarknaden och alla välfärdsinstitutioner samarbeta, bostäder och arbetsplatser planeras för att motverka segregation och kultur- och föreningsliv uppmuntras.

Kommunens roll

I kommunen bör vi således satsa på skola, kulturliv, samhällsplanering, bra och billiga bostäder, föreningsliv och annat som befrämjar ett inkluderande samhälle. Målet måste vara ett samhälle där alla invånare känner sig inkluderade och kan se framtiden an med tillförsikt.

I ett kommunalt perspektiv bekämpas brottsligheten med välfärdssatsningar. Alla satsningar som föreslås i detta budgetförslag har till syfte att stärka välfärden och därmed också att skapa ett tryggare och socialt mer hållbart Enköping.

Socialnämnden bör ges i uppdrag att samordna kommunens olika nämnder och förvaltningar i arbetet för social hållbarhet. Socialnämnden bör också driva samarbete med relevanta statliga myndigheter och privata organisationer.

Förslag 3

- 3 Socialnämnden ges ett samordningsansvar för kommunens arbete med social hållbarhet. 1 miljon kronor avsätts för detta ändamål.

6 Miljö och klimat

Vänsterpartiet vill att kommunen vid alla tillståndsbeslut och andra beslut ska utnyttja de möjligheter som riksdagen givit kommunerna i miljöbalken, plan- och bygglagen och andra lagar för att ställa krav utifrån hälso-, miljö- och klimataspekter. Vi vill att kommunen bjuder in det lokala näringslivet för att gemensamt avge klimatlöften för en snabb grönomställning i Enköping.

Vi i Vänsterpartiet vill att Enköpings kommun strävar efter att solpaneler ska installeras på alla tak och fasader där det är möjligt och lämpligt. Ett kommunalt solcellsbolag bör bildas för att tillvarata överskottsel.

Enköpings kommun äger mycket mark. Som markägare kan vi bidra till ökad biologisk mångfald. Genom att omvandla gräsmattor till stadsängar underlättar vi för pollinerande insekter. Kommunen kan dessutom plantera fruktträd och bärbuskar på gemensamma grönytor för att ge Enköpingsborna tillgång till närproducerad frukt.

Vänsterpartiet ser med glädje att kommunen anställt en hållbarhetsstrateg. Det har vi föreslagit tidigare. För närvarande har vi inga ändringsförslag i denna del av budgeten.

7 Näringsliv, jordbruk och företag

Alla kommunens medlemmar ska kunna leva ett gott liv vilket bland annat kräver goda förutsättningar för jordbruksnäringen och annan näringsverksamhet i kommunen. Vänsterpartiet tror på näringsliv och företag och att

dessa kan skapa arbete. Vi vill därför öka samarbetet med företagen i kommunen genom att inrätta ett näringslivsråd.

Ett svenskt jordbruk är grundläggande för landets livsmedelsförsörjning. Vi i Vänsterpartiet vill gynna Enköpings bönder. Vi vill att kommunen riktar sina upphandlingar så de omfattar lokalt producerad mat som är hälsosam och klimatsmart. För att stärka jordbrukssektorn i kommunen bör en agronom anställas.

Förslag 4, 5 och 6

- 4 Kommunen ska i alla sina upphandlingar så långt det är möjligt rikta sina upphandlingar så de omfattar hälsosam och klimatsmart mat som är lokalt producerad.
- 5 Vid upphandlingar ska entreprenörer med svenska kollektivavtal utnyttjas.
- 6 Kommunen ska anställa en agronom med syfte att stödja jordbruksnäringen.

1 miljon kronor bör avsättas i kommunstyrelsen budget för att tillgodose förslagen 4, 5 och 6.

8 Kommunens engagemang i bostadsfrågan

Genom kommunala bostads- och byggbolag har vi möjlighet att förverkliga en bostadspolitik där alla har rätt till en bostad. För Vänsterpartiet är det självklart att Enköping ska verka för sänkta hyror och nybyggnation med rimliga hyresnivåer. Det är därför viktigt att EHB har kontroll över byggprocessen för sina egna ny- och ombyggnationer, t.ex. genom att Enköpings kommun

bildar ett eget byggbolag. Vi vill dessutom starta ytterligare ett kommunägt bostadsbolag med uppdrag att satsa på särskilda projekt som inte ingår i EHB:s uppdrag: nya byggmetoder, byggmaterial, arkitektur med mera. Dessa bolag kan vara ägda av flera kommuner gemensamt.

Kommunen ska, via EHB och genom det kommunala planmonopolet, ställa krav på att all ny- och ombyggnad sker energieffektivt med klimat- och miljöriktiga produkter. Det ger lägre kostnader i framtiden och sparar miljön. EHB ska ta fram miljö- och energideklarationer på samtliga lägenheter. Kommunen måste säga nej till allt byggande med direktverkande el och ställa tydliga krav på utbyggnad av fjärrvärme i hela staden. Alla nya hus bör också vara försedda med solceller.

Förslag 7, 8 och 9

- 7 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda eller låta utreda bildandet av ett kommunalt byggbolag.
- 8 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda eller låta utreda bildandet av ett kommunalt byggbolag med uppdrag att satsa på särskilda projekt som inte ingår i EHB:s uppdrag: nya byggmetoder, byggmaterial, arkitektur med mera.
- 9 Kommunstyrelsen ska ta fram kravprofiler för att kommunen, via EHB och genom det kommunala planmonopolet, ska ställa krav på att all ny- och ombyggnad sker energieffektivt med klimat- och miljöriktiga produkter.

Vänsterpartiets förslag i denna del bör rymmas inom det budgetförslag som högerstyret lägger.

9 Arbetsliv

Vänsterpartiets vill skapa förutsättningar för full sysselsättning. Partiets politik bygger på rätten till tillsvidareanställningar, lika lön för likvärdiga arbeten oavsett könstillhörighet, bra arbetsmiljö och ett stimulerande arbetsinnehåll. Vidare anser Vänsterpartiet att arbetslivet måste utformas med

största möjliga hänsyn till människors familjeliv och med heltidsanställningar som rättighet och deltid som möjlighet för den som så önskar. Enköpings kommun bör sträva efter att radera könsrelaterade orättvisor vad gäller olika löner och pensioner. Delade arbetspass borde så snart som möjligt fasas ut då de är ohälsosamma för den anställde och gör det svårare att leva ett normalt liv.

Enköpings kommun skall arbeta för att minska arbetslösheten och lösa den kompetensbrist som många småföretagare drabbas av. Detta görs bäst genom att möjliggöra fler yrkesutbildningar och samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen, andra offentliga aktörer och småföretag i kommunen. Unga ska inte behöva börja sitt vuxenliv med arbetslöshet. Enköpings kommun ska erbjuda fler ungdomar sommarjobb, praktikplatser och yrkesutbildningar.

Vänsterpartiet vill inte att Enköpings kommun ska anlita bemanningsföretag. En stark offentlig sektor kräver mycket personal. Vänsterpartiets arbete för en bra, solidariskt finansierad välfärd är också ett sätt att skapa fler arbeten.

För att hjälpa och stötta kommunmedlemmarna finns ett stort antal anställda. Vänsterpartiet vill vara en garant för att lönesättningen för våra anställda är jämställd och att arbetsvillkoren är sådana att man orkar arbeta fram till pension. Enköpings kommun ska vara en bra arbetsgivare åt sina anställda!

Vidare är det Vänsterpartiets åsikt att vårdpersonalen i kommunen behöver en riktad lönesatsning. Därtill kan vårdpersonal och andra yrkesgrupper som t.ex. anställda inom förskolan behöva arbetsskor som kommunen bekostar.

Vänsterpartiet har tidigare föreslagit att alla nämnder ska erbjuda sommarjobb och praktikplatser samt arbeta med att initiera yrkesutbildningar. Nu har högerstyret själva föreslagit att alla nämnder ska erbjuda praktikplatser vilket är uppskattat. Det verkar dock inte ha genomförts fullt ut varför förslaget kvarstår.

Förslag 10, 11, 12 och 13

- 10 Beslutet om att alla nämnder med egen förvaltning ska erbjuda praktikplatser måste fullföljas.
- 11 Alla nämnder med egen förvaltning ska erbjuda sommarjobb och arbeta med att initiera yrkesutbildningar.
- 12 Kommunen ska undvika att anlita bemanningsföretag och i stället anställa fast egen personal.
- 13 Personal inom förskolan samt vård och omsorg ska erbjudas fria arbetsskor.

Vänsterpartiets förslag i denna del bör rymmas inom det budgetförslag som högerstyret lägger.

10 Utbildning – barnen är framtiden

Målet måste vara att alla elever ska klara av skolan. Skolan ska vara av högsta kvalitet. De elever som har svårigheter i skolan ska ges extra anpassningar och vid behov åtgärdsprogram. De som har lätt för sig i skolan ska ges stimulans att nå så långt det är möjligt. Enköpings kommun måste satsa på att alla elever når godkänt i alla ämnen och att alla som har förutsättningar därtill utvecklas så långt det är möjligt. Förskolan måste ge en bra grund för detta. Utbildning är den viktigaste resursen för framtiden!

Enligt skollagen ska alla skolpliktiga barn ges sådan undervisning och sådant stöd att de klarar sig igenom grundskolan. Det finns en uppfattning om att alla barn inte har förmåga att klara skolan med godkända resultat. Därför nöjer man sig ofta med goda resultat, dvs att en viss procent av barnen får godkända resultat. Skollagen anger att målet är att alla ska klara sig med godkända resultat men anger också att

”Skolplikt gäller dock inte barn ... vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.”

Alla de barn som inte omfattas av denna undantagsregel ska i grundskola eller anpassad grundskola ges sådan undervisning och sådant stöd att de klarar av skolan med godkända resultat. Enköpings kommun bör satsa mer på detta så kallade kompensatoriska uppdrag.

En väl fungerande förskola och skola är en viktig resurs – förmodligen den viktigaste – för att motverka kriminalitet och för att hjälpa nya invånare in i vårt samhälle. Mindre barngrupper och mer personal är viktigt i sammanhanget. Låt oss inte snåla på anslagen till förskolan och skolan utan i stället satsa på barn och elever för en bättre framtid!

Vi vill bygga en skola där varje barn kan känna sig hemma och kunna vara sig själv tillsammans med andra oavsett klassbakgrund, var man är född, kön, sexualitet och om man är troende eller icketroende. Så skapar vi förutsättningar för ett samhälle fritt från rasism, sexism, homo-, bi- och transfobi samt funkofobi. Religionsfrihet innebär att skolorna ska vara fria från all religiös påverkan, däremot ska kunskap ges om olika religioner. Skolan ska bedriva en likvärdig utbildning baserad på vetenskaplig kunskap för alla barn oavsett religiös tro och undervisningen ska inte grundas på religion.

Förskollärare, lärare och annan personal måste hela tiden erbjudas vidareutbildning för att på så bra sätt som möjligt möta alla elever i skolan. Många elever har, av olika skäl, behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan måste kunna vara ett gott stöd till även dessa elever.

Vi i Vänsterpartiet har höga ambitioner för skolväsendet. För att vår skola ska bli riktigt bra krävs satsningar på skolbibliotek, skolhälsovård, läromedel, specialpedagoger, lärartäthet och givetvis ska de som arbetar med de minsta barnen ha arbetskläder. Vi kräver att även friskolor ska ha goda skolbibliotek.

Även om skollagen tillåter friskolor är det Vänsterpartiets åsikt att kommunen inte ska uppmuntra sådana. Skola – liksom vård och omsorg – bör bedrivas i egen regi för medlemmarnas bästa.

Arbetet med att implementera barnkonventionen i kommunens alla verksamheter måste intensifieras.

För närvarande sjunker antalet barn och unga i förskola och skola. Vänsterpartiet anser att Utbildningsnämnden ska få behålla nuvarande budgetnivå i syfte att uppnå de mål som angivits ovan.

Förslag 14 och 15

- 14 Utbildningsnämnden ges mer medel – 20 miljoner kronor – dels som en allmän förstärkning med de syften som anges här ovan, dels för att åstadkomma mindre barngrupper i förskolan, ökad vuxennärvaro i grundskolan och för att förstärka arbetet med det kompensatoriska uppdraget.
- 15 1 miljon kronor avsätts till kommunstyrelsen för att öka implementeringstakten för barnkonventionen.

11 Velfärden är till för alla

Velfärden är till för alla – inte bara de som har råd. Vård- och omsorg är ett av kommunens största ansvar och därför kan vi inte sluta ta vårt ansvar genom att privatisera. Vi vill se en jämlik, kommunal vård- och omsorg som inte mäts i minuter – utan i kvalitet. Vi tror på människor och tillitsbaserad styrning. Därför vill vi ta bort minutstyrda scheman inom äldreomsorgen.

Kvaliteten på vården ska vara styrande, inte kostnaderna. Äldre ska känna sig trygga med den personal som kommer till deras hem. De anställda ska ges adekvat utbildning bland annat för att kunna kommunicera med de äldre. För att uppnå riktig valfrihet ska äldre själva kunna styra de dagliga insatserna, snarare än att styra vilket företag de vill ha.

De äldre ska kunna ges valfrihet genom en meningsfull vardag och social gemenskap. De ska kunna vistas ute och upprätthålla vanor och intressen. Därför vill vi återinrätta träffpunkten på Kryddgården. Vi i Vänsterpartiet vill vidare att kommunen ska starta ännu fler träffpunkter runt om i Enköpings tätorter – för allas rätt till ett värdigt liv. Vi vill skapa fler sociala mötesplatser för äldre för att motverka ensamhet och underlätta för boende i Enköpings kommun att leva ett aktivt och självständigt liv oavsett ålder.

Våld i nära relationer är en av de yttersta konsekvenserna av vårt patriarkala samhälle. Alla kommunens förvaltningar måste därför ha kunskap om denna fråga för att kunna agera förebyggande och uppmärksamma när någon blir utsatt.

Klyftorna i samhället måste minska, för att alla ska kunna leva ett bra liv. Barnfattigdom måste bekämpas. Att satsa på socialt, förebyggande arbete gör stor skillnad för individen och sänker samhällets kostnader på sikt. Ungdomar som hoppar av eller inte börjar gymnasiet måste följas upp och erbjudas vettig sysselsättning i form av arbete eller utbildning.

De flesta av de förslag Vänsterpartiet ger i detta budgetförslag gagnar de mål som angivits i detta avsnitt.

12 Vård- och omsorgsnämnden

Ett gott samhälle tar väl hand om sina äldre och sina sjuka. Vänsterpartiet vill att Enköping ska vara ett sådant samhälle! I Enköpings kommun är det Vård- och omsorgsnämnden som ansvarar för den kommunala vården och omsorgen.

Såvitt Vänsterpartiet kan bedöma är Vård- och omsorgsnämnden underfinansierad och har varit det i ett antal år. För år 2025 beräknas ett underskott jämfört med budgeten på cirka 37 miljoner kronor. Ingenting tyder på att Vård- och omsorgsnämnden kan spara mer än marginellt inför 2026. Vidare finns ett stort behov av att satsa mer på personalens arbetsvillkor och åstadkomma en stabilare verksamhet. Därför bör man utgå från ett behov som beräknas utifrån det prognosticerade underskottet med tillägg för en mindre volymökning. Läger man därtill pris- och löneuppräkningsar så blir det sammanlagda behovet för år 2026 ca 49 miljoner högre än det högerstyret förslår i sitt budgetförslag. Dock har högerstyret avsatt 31 miljoner under centrala poster för att kunna täcka upp underskott i Vård- och omsorgsnämndens verksamhet. Denna reservering bör upplösas och nämnden ges en budget som är 49 miljoner högre än högerstyrets.

Nämnden bör trots detta aktivt sträva efter att minska sina kostnader. Eventuella besparingar bör användas till att förstärka lönerna för de sämst betalda inom nämndens verksamhetsområde och att aktivt arbeta för bättre arbetsvillkor till fromma för såväl personalen som de personer som är beroende av nämndens vård- och omsorgsinsatser.

Vänsterpartiet vill också allvarligt betona att det förändringsarbete som Vård- och omsorgsnämnden initierat för att lyckas kräver aktivt deltagande av de anställda och de anställdas fackföreningar. Nämnden bör avsätta resurser för att i hög utsträckning involvera personalen i förändringsarbetet.

Förslag 16 och 17

- 16 Vård- och omsorgsnämnden ges resurser som motsvarar det behov som finns inom nämndens verksamhetsområde, det vill säga 49 miljoner kronor utöver högerstyrets budgetförslag.
- 17 De 31 miljoner som avsatts för att täcka Vård- och omsorgsnämndens underskott under centrala poster tas bort.

13 Föreningsliv, kultur, bildning och idrott

Trygghet för människor skapas av ett tryggt samhälle som håller ihop och skapar mötesplatser för alla människor. Kulturen har stor betydelse för trygghet och en avgörande betydelse för demokratin. Kulturen får människor att

mötas och den är ett bra verktyg för exempelvis integration. Ett fritt och levande kulturliv skapar ett tryggt, vackert och glädjerikt samhälle. Det utgör ett kitt som håller människor samman och ger oss en grund att stå på för att kunna förstå och ta ställning till samhället. Vi vill se kulturen som en jämställd och jämlik aktivitet där alla har möjlighet att delta oavsett ekonomi, ålder och bakgrund.

Enköpings kommun är till ytan en stor kommun och många Enköpingsbor bor utanför staden Enköping, på landsbygden eller i någon av tätorterna Bredsand, Fjärdhundra, Grillby, Haga, Hummelsta, Lillkyrka, Skolsta eller Örsundsbro. I dagsläget saknas det idrotts- och fritidsanläggningar i flera tätorter. Det vill vi ändra på. Därför vill Vänsterpartiet i Enköping att kommunen ska skapa fler platser i hela Enköping för både organiserade och spontana fritidsaktiviteter.

Enköping är på gott och ont, en stad som ligger nära andra stora städer. Här har vi i kommunen ett ansvar att skapa och möjliggöra att fler kan delta i aktiviteter på hemmaplan. Enköping både har och har haft potential att utvecklas till en grönskande kultur- och fritidskommun. Därför vill vi att kommunen ska renovera Kulturhus Joar snarast, så att vi kan få det kultur- och medborgarhus som Kulturhus Joar en gång varit, men vi vill inte att all kultur ska vara på samma plats för då blir vare sig mer eller bättre kultur om allt ska trängas i samma hus. Enköpings kommuns konsthall ska få fortsätta utvecklas i det vackra Tingshuset; den vackra akustiken i gamla tingssalen måste få fortsätta att glädja oss enköpingsbor, Kulturskolans lokaler bör bättras på och verksamheten ges bättre ekonomiska förutsättningar och muséet ska få stanna kvar i kulturhistoriska intressanta och viktiga rådhuset. Detta skapar då en levande "kulturgata" längs Kyrkogatan som börjar uppe vid Kulturskolan och Tingshuset och sedan slutar den nere vid Kulturhus Joar och Enköpingsån.

Den folkbildning som studieförbunden och folkhögskolorna anordnar har gammal hävd i Sverige. Folkbildningen bidrar till att höja kunskapsnivån i landet, bidrar till integration och gemenskap, förmedlar viktiga värden och förhållningssätt. Genom allt detta bidrar folkbildningen till demokratins försvaret och utveckling. Studieförbunden bör ges utökade bidrag.

Förslag 18, 19, 20, 21, 22 och 23

- 18 Upplevelsenämnden ska planera för fler idrottsanläggningar i hela kommunen.
- 19 Kommunen ska skapa en "kulturgata" längs Kyrkogatan som börjar uppe vid Kulturskolan och Tingshuset och sedan slutar nere vid Kulturhus Joar och Enköpingsån.
- 20 Kulturskolans verksamhet bör utökas.
- 21 Kommunen ska bättre stödja folkbildningen i kommunen.

- 22 Upplevelsenämnden ska vidareutveckla sitt arbete för social hållbarhet.
- 23 Upplevelsenämndens budget förstärkts med 5 miljoner kronor utöver högerstyrets förslag i syfte att intensifiera Upplevelsenämndens arbete enligt ovan och arbete för social hållbarhet.

14 Säkerhet och beredskap

Vår kommun måste ha en bra beredskap för när eller om kriser inträffar. Det vill säga vi måste ha ett civilförsvaret som fungerar. Kommunen och befolkningen måste kunna försörjas med livsnödvändiga resurser samt att de viktigaste samhällsfunktionerna måste fungera om krisen inträffar. Vänsterpartiet vill att kommunen är mycket aktiv i dessa frågor, gärna i samarbete med statliga och regionala myndigheter.

Frågor vi ställer oss är: Hur bör kommunen samarbeta med Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB? Finns det planer och reserver för att kunna sörja för kommunens medlemmar även när kriser kommer? Finns det fungerande skyddsrum? Finns det planer hur man hantlar stora skyfall, stigande havsnivå eller långa perioder av torka? Dessa frågor har fått förnyad aktualitet med anledning av det förändrade världsläget. Kommunens krisberedskap måste vara på tå för att kunna skydda kommunens medlemmar vid svårare kriser, exempelvis vid skogsbränder, cyberattacker eller om elnätet slås ut.

Traditionellt har Sverige och Sveriges kommuner satsat på olika fredsbevarande åtgärder. Sådana åtgärder kan vara att skaffa vänorter i andra länder och att uppmuntra internationella utbyten inom t.ex. kultur, idrott, annan föreningsverksamhet och inom politiken. Sådana satsningar bör fortsätta.

För närvarande har Vänsterpartiet inga ändringsförslag i denna del av budgeten.

15 Makten och medlemmen

Vi medlemmar i Enköpings kommun anförtror makt till våra politiker och tjänstemän. Staten överlåter också makt till kommunens politiker och tjänstemän. Det är viktigt att maktutövningen sker på ett rättssäkert och rättvist sätt och att de grundläggande rättsstatliga reglerna iakttas vid maktutövningen.

För Vänsterpartiet är det viktigt att alla medlemmar behandlas på ett respektfullt och värdigt sätt. De som fattar beslut ska följa gällande regler och nämnder och tjänstemän ska följa de beslut som kommunfullmäktige tagit i till exempel i detaljplanefrågor.

Vänsterpartiet vill särskilt värna om att de som kommer i kontakt med kommunen ska behandlas lika, sakligt och opartiskt. Rättssäkerhet, rättvisa och medlemmarnas bästa ska råda! Detta vill vi särskilt bevaka i vårt kommunpolitiska engagemang.

Största möjliga transparens och mesta möjliga insyn bör råda. Därför vill vi att alla upphandlingar och andra avtal med fristående organ innehålla en klausul om allmänhetens och massmedias tillgång till handlingar. Även i verksamhet som drivs i egen regi ska medlemmarna och massmedierna ha största möjliga insyn. Meddelarskydd är väsentligt för att få till stånd transparens och insyn.

Förslag 24 och 25

- 24 Alla upphandlingar ska innehålla ett krav på att meddelarfrihet och rätt att ta del av handlingar ska finnas.
- 25 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att noga övervaka att alla anställda och förtroendevalda får utbildning rörande insyn, transparens, allmänna handlingar, objektivitet och rättssäkerhet.

Vänsterpartiets förslag i denna del bör rymmas inom det budgetförslag som högerstyret lägger.

16 I egen regi

All offentlig makt utgår från folket. Av de makter som inte utgår från folket är den makt som följer med ägande, den mest betydelsefulla.

Den offentliga makten utövas utan vinstintresse och med målet att ge största möjliga nytta till självkostnadspris (undantag finns). Invånarnas inflytande och nytta är viktigt för den offentliga makten.

Ägarmakten utövas med vinstintresse som drivkraft (undantag finns). Marknaden och vinsten är viktiga för ägarna.

I Sverige har vi ett blandekonomiskt system. Detta innebär att ägarmakten till viss del har tyglats och att allt inte bestäms på en marknad. Det är den

offentliga makten som begränsar ägarmakten. Den offentliga makten står därför i motsatsställning till ägarmakten. De olika politiska partierna är mer eller mindre intresserade av att inskränka ägarmakt. Valen påverkar därför denna balans.

Offentlig förvaltning får överlämnas till enskilda (vanligen företag), d.v.s. överlämnas i ägarmaktens vård. Om sådant överlämnande sker uppstår en konflikt mellan vinstmaximeringsmålet och målet som avser största möjliga nytta till självkostnadspris. Vid överlåtelse av offentlig förvaltning till ägarmakten är uppföljning och kontroll viktiga. Annars finns risk att vinstmaximeringen går ut över kvaliteten i förvaltningen.

Många värden som ska produceras är dock svåra att kontrollera. Det gäller framför allt kommunala uppgifter som vård, skola och omsorg som därför alltid bör utföras i allmän regi. De flesta anser att detsamma gäller försvar, polis och rättsväsende.

För andra områden kan man fundera på om det fungerar att överlåta till ägarmakten att utföra tjänsterna, men man måste då räkna med att en del av det man betalar går till vinster som inte kommer det allmänna eller nyttjarna tillgodo.

Kräver kommunal verksamhet tillgång till exempelvis fastigheter bör det mest ekonomiska vara att kommunen själv äger dessa. Man slipper då bekosta vinst till ägarna. Således bör t.ex. vård, skola och omsorg men även t.ex. energiverk, vattenverk och avloppsanläggningar drivas i egna lokaler och anläggningar. Allmännyttan är ett annat exempel på där ägande i det kommunal regi gynnar invånare.

Kommunen bör således alltid sträva efter utföra kommunala förvaltningsuppgifter i egen regi. Vidare bör kommunal egendom inte säljas ut och kommunal verksamhet bör i huvudsak bedrivas i egna anläggningar och byggnader.

Vänsterpartiet vill således att kommunen i första hand ska bedriva verksamhet i egen regi. Behöver kommunen anlita entreprenörer ska dessa ha svenska kollektivavtal. Vid upphandling ska fackliga organisationer bjudas in till dialog.

Förslag 26, 27 och 28

- 26 Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra en plan för återkommunalisering av privatiserad verksamhet.
- 27 Avtal med privata utförare inom socialtjänst, vård, skola och omsorg ska undvikas i så stor utsträckning som möjligt.
- 28 Kommunen ska på inget sätt uppmuntra etablering av fristående skolor och förskolor och därtill inte heller på något sätt underlätta sådana etableringar.

Vänsterpartiets förslag i denna del bör rymmas inom det budgetförslag som högerstyret lägger. Vård och omsorg i egen regi torde dessutom vara billigare än köpt sådan varför förslag 26 bör medföra en besparing.

Ett gott samhälle värnar om
barnen och tar hand om sina äldre!

Detta är en budget för social hållbar-
het i Enköpings kommun!

18 Driftsbudget och skattesats

Med beaktande av det som framförts ovan formulerar Vänsterpartiet följande avslutande yrkande.

Vänsterpartiet yrkar att kommunens skattesats höjs till 22 kronor och att följande driftsbudget fastställs för år 2026:

Ändamål	Högerstyrets budget 2026	Vänsterpartiets budget 2026	Satsning för social hållbarhet
Kommunfullmäktige och revision	-14,4	-14,4	
Kommunstyrelsen	-236,0	-238,0	-2,0
Räddningstjänsten, medlemsbidrag	-57,6	-57,6	
Valnämnden	-1,8	-1,8	
Gemensam överförmyndarnämnd	-5,1	-5,1	
Miljö- och byggnadsnämnden	-49,5	-49,5	
Socialnämnden	-299,2	-300,2	-1,0
Tekniska nämnden	-194,5	-194,5	
Upplevelsenämnden	-180,7	-185,7	-5,0
Utbildningsnämnden	-1 518,2	-1 538,2	-20,0
Vård- och omsorgsnämnden	-1 105,3	-1 154,3	-49,0
Centrala poster	91,9	122,9	31,0
Finansnetto	-90,4	-90,4	
Verksamhetens nettokostnader	-3 660,7	-3 706,7	-46,0
Skatteintäkter	2 875,0	2 960,1	85,1
Generella statsbidrag	860,9	860,9	
Intäkter	3 735,9	3 821,0	85,1
Resultatmål/Resultat	75,2	114,3	
	2,0%	3,0%	

Resultat- och balansräkning samt kassaflöde, nyckeltal och styrmodell kompletteras tillsammans med plan för 2027 och 2028 av kommunledningsförvaltningen i samarbete med Vänsterpartiet under förutsättning att detta budgetalternativ vinner kommunfullmäktiges gillande.